

MAP IV oslavil rok fungování a jede dál

MAP Brno IV aneb Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně - to není jen projekt, do něž je aktuálně zapojeno celkem 240 základních, mateřských a základních uměleckých škol působících na území města Brna. Jsou to zejména pedagogové a žáci těchto škol, jimž se daří vdechnout život všem dílčím projektům a plánům zacíleným na zkvalitňování vzdělávání v Brně.

V minulém Newsletteru jsme si představili činnost všech devíti pracovních skupin projektu, které v uplynulém období pracovaly na dotazníkovém šetření pro SWOT analýzu dokumentu MAP.

Pojďme se nyní seznámit s jednotlivými aktivitami, které MAP Brno IV již druhým rokem zajišťuje organizačně, finančně a hlavně ideově. Součástí tzv. akčních plánů jsou konkrétní aktivity, které zahrnují **semináře a webináře** pro pedagogy, webináře pro rodiče, vzájemné **inspirační návštěvy** ve školách pro sdílení dobré praxe, **kroužky a projektové vyučování** pro děti a žáky, **komunitní aktivity na školách v sociálně vyloučených lokalitách** a v neposlední řadě **koncerty základních uměleckých škol**.

Semináře a webináře pro učitele, webináře pro rodiče

V uplynulém období opět proběhla celá řada seminářů i online webinářů pro pedagogy všech typů škol, které byly věnovány nejrůznějším tématům. Zkrátka tentokrát nepřišli ani ředitelé škol. Tradičně velký zájem projevíli učitelé o semináře zaměřené na podporu vlastní psychické rovnováhy – jak předcházet vyhoření, jak efektivně pracovat se stresem nebo jak správně komunikovat.

Pedagogy z mateřských škol zaujaly semináře a webináře věnované diagnostice dítěte předškolního věku, rozvoji řeči a fonologického uvědomování, podpoře dětí-cizinců, dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí či dětí s poruchou autistického spektra. Pro vyučující základních uměleckých škol byly připraveny semináře zaměřené na práci s nadanými žáky nebo na výuku zpěvu starších školních žáků.

Hledání stejných číslic - víčka z PET lahví

Velký zájem byl i o semináře zaměřené na práci s dětmi s ADHD nebo na sdílení dobré praxe při začleňování dětí-cizinců do výuky. Inspiraci pro svou práci čerpali pedagogové na seminářích zaměřených na badatelskou a terénní výuku, výuku přírodovědy hrou, na využití forem neformálního vzdělávání, například didaktické využití šifer nebo kooperativních a deskových her.

Projekt pamatuje i na rodiče. Ti pravidelně obsazují téměř celou kapacitu webinářů zaměřených na sociální připravenost či školní zralost dětí chystajících se k zápisu do mateřské či základní školy a také na jejich výchovné vedení k úspěšné adaptaci na nové prostředí. Rodiče tak získávají praktické rady a náměty, jak u dítěte podpořit rozvoj smyslového vnímání, čtenářskou či matematickou pregramotnost, sociální dovednosti, ale také jak rozpoznat nadané dítě a jak s ním pracovat.

Kreativní řešení a problémové učení aneb šifry a deskovky ve výuce

V pátek 28. března 2025 proběhl pro učitele seminář zaměřený na kreativní a problémové učení s důrazem na luštění šifer a využití deskových a kooperativních her. Cílem akce bylo poskytnout účastníkům nástroje pro stimulaci kognitivních a sociálních dovedností dětí prostřednictvím interaktivních a zábavných aktivit včetně her, které podporují spolupráci a řešení problémů.

Seminář, který přilákal prakticky výlučně paní učitelky z mateřských škol, probíhal v dynamickém a energickém duchu. Paní učitelky se aktivně zapojovaly do všech částí programu nejen prostřednictvím luštění šifer, ale i v rámci kooperativních her, při kterých společně usilovaly o dosažení stanoveného cíle. Jejich velké soustředění a zaujetí se promítlo do výrazné interakce a spolupráce.

Je zřejmé, že řadu her a aktivit představených na semináři nelze přímo aplikovat na děti v mateřských školách, protože většina dětí v tomto věku ještě neumí číst a psát. Cílem kurzu však nebylo přinést konkrétní zaručené metody, ale spíše ukázat, jak přistupovat ke kreativnímu a problémovému učení a jak k němu motivovat děti. Paní učitelky si během semináře osvojily základy šifrování a stolních her, což jim rozšířilo obzory a ukázalo nové způsoby, jak přistupovat k rozvoji dětí. Nalezly inspiraci, jak si přizpůsobit metody učení a jak upravit hry a aktivity na míru vývojovým potřebám dětí tak, aby pro ně byly přístupné a smysluplné.

Příjemným a nečekaným vedlejším efektem tohoto semináře bylo zjištění, že mnoho účastnic po této sice náročné, ale současně zábavné aktivitě pociťovalo psychické uvolnění a relaxaci. Seminář tedy přispěl nejen k jejich profesnímu rozvoji posílením odborných dovedností, ale přinesl i prostor pro osobní pohodu. Tak otevřel nové možnosti v rámci podpory jejich „wellbeingu“. Toto téma bude možná i pro budoucí akce důležitým rozměrem, který by mohl učitelům nabídnout příležitost pro zklidnění a obnovení energie.

Kroužky a projektové vyučování pro děti a žáky

Důležitou součástí projektu jsou rovněž zájmové **volnočasové kroužky**. Jejich nabídka zahrnuje různé druhy tradičních i méně obvyklých sportů, výtvarné, hudební, taneční i dramatické kroužky, jazykové a konverzační kroužky, matematické a čtenářské kluby, kluby deskových her, přírodovědné i počítačové kroužky.

Vzájemné návštěvy ve školách (hospitace) a sdílení příkladů dobré praxe

Významnou skupinu aktivit představují vzájemné „hospitace“ pedagogů napříč školami. Cenné na nich je zejména to, že nejde o pouhé návštěvy ukázkových hodin. Učitelé přicházejí do běžné výuky, kde mohou načerpat inspiraci pro svou vlastní výuku, konzultovat své otázky či nápady s učiteli jiných škol a přitom porovnat situaci vlastní školy a školy hostitelské. V neposlední řadě pak posílit své vlastní sebevědomí, neboť mají možnost vystoupit ze své vlastní rutiny a úhlu pohledu zúženého na problematiku vlastní školy a tříd, v nichž učí.

Témata těchto inspiračních návštěv jsou různorodá a zahrnují prakticky všechny předměty. Vedle námětů na práci s nadanými žáky získávají učitelé tipy na inovativní metody a formy ve výuce tradičních předmětů, např. projektovou výuku či práci v tzv. centrech aktivit, inspiraci do hodin polytechnické výchovy nebo na využití digitálních technologií. Učitelé tak zažili například zeměpisnou únikovou hru, badatelskou terénní výuku spojenou s vytvořením modelu sopky nebo tandemovou výuku na 1. stupni, ve které žáci zkoumali vlastnosti vody v projektu „Dobrodružství víly Kapičky“.

V základních uměleckých školách mohli pedagogové sdílet zkušenosti s výukou tance.

ZŠ Husova dokonce upořádala 18. února 2025 celý návštěvní den pro učitele nazvaný **Otevřená škola**, kdy skupinky hostujících pedagogů viděli výuku in natura v různých předmětech napříč všemi ročníky.

Takovéto otevřené hodiny představují prostor pro kolektivní učení a sdílení znalostí, dovedností a zkušeností. Jejich součástí bylo totiž také poskytnutí zpětné vazby hostitelskému vyučujícímu. Návštěva měla za úkol zaměřit se na jeden či dva aspekty té které konkrétní hodiny. Následně pak proběhl rozhovor učitelů, který přinesl obohacení a inspiraci oběma zúčastněným stranám. Někteří učitelé využili možnosti navštívit hodiny jiných předmětů, než které sami učí. Ukázalo se, že i toto mělo pro ně překvapivě velký přínos. Umožnilo jim to odstup a rozšíření vnímání za hranice jejich každodenní pedagogické praxe. Celý návštěvní den se nesl v příjemné a sdílné atmosféře, na které se velkou měrou podepsala profesionální a precizní organizace hostitelské školy, jakož i ochota nabídnout kolegům z jiných škol své prostory, čas a nadšené pedagogy a odvaha autenticky sdílet každodenní výuku. Všichni zúčastnění si akci moc chválili a je jisté, že další podobné budou následovat.

Komunitní aktivity na školách spádových sociálně vyloučeným lokalitám

Další důležitou oblast aktivit projektu představují aktivity komunitní spolupráce zaměřené na rozvoj potenciálu dětí a žáků, zejména pak těch se sociálním a jiným znevýhodněním. To se v Brně týká zejména dětí ze škol ze sociálně vyloučených lokalit, na nichž se vzdělává vysoký počet romských dětí a žáků. Velmi oblíbené jsou například jarmarky a tvořivé dílničky konané zpravidla v době před velikonočními a vánočními svátky, sportovní a hudebně taneční události typu olympiáda, ples či hudební festival, nebo třeba besídka a akademie, kde žáci před publikem (nejčastěji rodičovským) prezentují, čemu se v uplynulém období věnovali, co nového se naučili, co je baví, k čemu mají nadání.

Další typ komunitních aktivit se nese ve znamení propojování kultur, kdy se setkávají žáci minimálně ze tří různých škol, přičemž alespoň jedna z nich patří právě ke školám s vysokým podílem romských žáků. Tato setkání potom zahrnují nejrůznější témata, na kterých se školy spolu s žáky předem dohodnou, například kulturní vyjádření a rozšíření kulturního povědomí, rozvoj podnikavosti, iniciativy a kreativity, rozvoj demokratického myšlení, sociálních a občanských kompetencí. V každé aktivitě je současně věnována pozornost i wellbeingu a dovednostem z oblasti psychohygieny. Cílem těchto aktivit je tedy integrace, inkluzivní vzdělávání a zejména překonání předsudků dětí a žáků z majoritní společnosti vůči jejich romským vrstevníkům a školám, které navštěvují.

Takto se letos v únoru setkali žáci škol Janouškovy, Merhautovy a Zemědělské v Nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež DROM na Hvězdově ulici. Tamní lektorky je nejdříve s tímto volnočasovým centrem seznámily – s jeho zázemím, posláními a cíli, pravidly a hlavně s konkrétními aktivitami, které mladým lidem ve věku od 6 do 20 let nabízí. Dále pro žáky připravily zajímavý dopolední program.

Nejprve společně absolvovali jakousi anketu, v níž se seznámili s jednotlivými školami. Pak se všichni žáci a žákyně prostřednictvím hry rozdělili do tří skupin tak, aby v každé byli zástupci všech tří škol. Postupně se vystřídali u různých aktivit, zaměřených na poznání (nejen) romské kultury. Mimo jiné si z připravených ingrediencí podle tradičního receptu vlastnoručně připravili a upekli kakaový závin šinga.

Členové tanečního souboru Piroš Rouža jim se svou lektorkou předvedli ukázkou romských tanců a ti nejdovůlejší si tance sami též zatančili. Pro plnější zážitek si mohli obléct typické pestrobarevné romské sukně nebo penízkové šátky.

Díky takovým „ochutnávkám“ kultury a společným aktivitám mohou děti a mladí lidé vidět, že všichni bez rozdílu mají obdobné záliby i starosti, že spolu dokážou spolupracovat a zažívat chvíle zábavy i vzájemné podpory. Poté mohou padat bariéry a dojít k porozumění.

Hudební svátek brněnských ZUŠ zapojených do projektu MAP Brno IV

Ve čtvrtek 28. listopadu 2024 se v Brně při příležitosti Roku české hudby uskutečnil koncert brněnských základních uměleckých škol. Vystoupili na něm žáci a pedagogové z celkem čtrnácti základních uměleckých škol zapojených do projektu „Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně IV“. Záštitu nad koncertem převzala členka Rady města Brna pro oblast školství a předsedkyně Řídícího výboru projektu JUDr. Irena Matonohová.

Více než dvě hodiny zněla vznešeným a zcela zaplněným sálem brněnského Besedního domu hudba z děl předních i méně známých českých autorů nejrůznějších epoch i žánrů střídaná uznalým potleskem nadšeného publika.

Mladí a nadějní hudebníci a tanečníci svým uměním ukázali, že hudba není jen jejich koníčkem, ale že tvoří i významnou součást jejich životů. Že ty hodiny a hodiny strávené leckdy možná úporným zkoušením jediné skladby či jen její obtížné pasáže se najednou promění ve vystoupení, které si nezadá s profesionály. Důkazem toho budiž mráz přebíhající po zádech, fantazijní ponor do hlubin moře nebo slzy dojetí. Tak silné emoce dokázali v posluchačích vyvolat dívky i chlapci svým zpěvem, hrou na hudební nástroje a tancem. A vedli si přitom nadmíru zkušeně. Chvilce soustředění před výkonem, děkování se publiku, v jednom případě dokonce zcela nečekaný přídavek. Velké cimbálové muzice se totiž nedalo odolat a ovace nebraly konce.

V Besedním domě možná tak trochu „strašil duch“, jak v závěru koncertu zpíval známou píseň tria Ježek-Voskovec-Werich sbor složený ze žáků hned devíti základních uměleckých škol. Ale nakonec se v poslední písni ukázalo, že nám všichni společně přinesli i kousek toho „nebe na zemi“. Tato milá listopadová kulturní událost uzavřela rok fungování projektu MAP Brno IV jako ona příslovečná třešnička na dortu. A vy se už nyní můžete těšit na letošní koncert, který je plánován na čtvrtek 27. 11. 2025.

Facebooková stránka Vzdělávání v Brně

V rámci projektu MAP funguje též facebooková stránka [Vzdělávání v Brně](#), kde se zájemci mohou dozvědět o jednotlivých chystaných seminářích, webinářích a dalších projektových počinech, případně dalších vzdělávacích akcích v Brně i jinde. Mohla by se stát i platformou vzájemného sdílení a neformálních referencí o plánovaných i navštívených akcích. Tímto vás proto srdečně zveme nejen k její návštěvě, ale ideálně i k pravidelnému sledování a sdílení.

